

K İ T A P L A R D A N H A B E R

GOLDZİHER IGNAZ: *Introduction to Islamic Theology and Law*. New Jersey, Princeton, Princeton University Press, 1981. XV + 302 s.

A IV 5722

1850-1921 yılları arasında yaşamış, zamanının önde gelen İslâm bilginlerinden biri olan ünlü Macar tarihçisi Ignaz Goldziher'in bu eseri, onun, başlangıçta, 1906 yılında, Amerika'da vermeyi tasarlamış olduğu altı konferanstan oluşmaktadır.

Tanınmış tarihçi Bernard Lewis, kitaba yazdığı önsözde, eseri oluşturan konferansları, yazdıkları dönemin bir ürünü olarak değerlendirmektedir. Lewis, Goldziher'in, Theodor Nöldeke ve Christian Snouck Hurgronje ile birlikte, o dönemin büyük İslâm bilginlerinden biri olduğunu vurgulamakta; ancak çoğunlukla ayrıntılara değgin konularda, Goldziher'in zamanından bugüne değin bulunmuş olan yeni kanıtların ve sonraki araştırmaların ışığı altında düzeltmeler yapılması gerektiğini; bununla birlikte, bunların anlatım biçimlerinden pek öteye geçmediğini belirtiyor. Bundan başka, Lewis, günümüzde Batı'lı yazarların İslâm ya da Asya ve Afrika ile ilgili başka konularda yaptıklarının tersine, Goldziher ve çağdaşlarının, Müslüman okuyucuları düşünmelerine gerek olmadığını belirtiyor.

Gene önsözde belirtildiği gibi, Ignaz Goldziher, 16 Mayıs 1906'da *Günce*'sine, "Amerika'dan Din Tarihi Konferansları Derneği için sekiz üniversitede, İslâm tarihi konusunda altı konferanstan oluşan bir dizi konferans vermek için bir çağrı" aldığından sözeder. Bir yılı biraz aşkın bir sürede tamamlanmalarına karşın, bu konferanslar, yazara "bölük bölük" gönderilen İngilizce çevirilerin, "çok kötü" olması ve kendisinin "ciddi olarak hastalanması" nedeniyle gerçekleştirilememiştir. Eser 1910 yılında, Almanca, *Vorlesungen über den Islam* adıyla yayımlandı. Daha sonra, 1911'de Rusça, 1912'de Macarca, 1920'de Fransızca, 1946'da Arapça ve 1951'de İbranice çevirileri yayımlandı. 1917'de Yale Üniversitesi Basimevi'nce yayımlanan (olasılıkla, yazarın sözünü ettiği) İngilizce çeviri, yazarın isteğiyle yayımcı tarafından geri alındı. Uzun bir aradan sonra ilk kez, bilimsel ve doğru bir İngilizce ile, 1979'da Princeton Üniversitesi Yayınevi tarafından yayımlandı.

Lewis, imparatorluk ve *misyon* çağında yetişmiş olmasına karşın Goldziher'in eserlerinde bu iki ögenin hiçbirine rastlanmadığını, tersine, İslâm'ı, onu dışarıdan ya da içeriden çarpıtmak yahut yıkmak isteyenlere karşı savunduğunu ve kendi kutsal kitaplarının ve inançlarının kutsal niteliğini korurken, Müslümanlara karşı sert eleştiriler yönelten tek-yanlı Hıristiyan akılcılığına karşı çıktığını belirtiyor; bu davranışta Goldziher'in Yahudi köken ve öğreniminin etkisi olduğunu öne sürüyor.

Lewis, kitabı, "kavrayış, yapı ve serim bakımından bir başyapıt" olarak niteliyor ve Goldziher'in konferanslarının, daha sonra, bazıları büyük değer taşıyan İslâmiyet'le ilgili birçok eserin yayımlanmasına karşın eşsiz olduklarını belirtiyor.

Hemen hemen tümüyle birincil kaynaklara dayanan konferanslar, İslâm dininin ve İslâm kültürünün belli başlı yönlerini ele almaktadır: Muhammed ve Kur'an; kutsal İslâm yasası (mecelle); İslâm teolojisinin ilkeleri; çilecilik ve sufilik; İslâm mezhepleri ve modern çağlardaki gelişimler.

Yeni araştırmaların ışığı altında, yazarın bazı görüşlerini açıklığa kavuşturmak ya da düzeltmek için kitaba ayrıca notlar eklenmiştir.

Kitabın içindekiler şunlardır: Giriş (VII-XV).- Çevirenin Notu (XV).- I. Muhammed ve İslâmîyet (1).- II-Yasanın Gelişimi (31).- III-Dogmatik Teolojinin Gelişimi (67).- IV. Çilecilik ve Sufilik (116).- V-Mezhepler (167).- VI. Daha Sonraki Gelişmeler (230).-Bibliyografya (269).- Dizin (297).

Tezkirat-u'ş-Şu'ara', Cihangir Han (ed. 'Abd ül Gani Mirzoyef). Karçi, Institute of Central and West Asian Studies, 1976.

A. IV 4035

Bu kitap, Pakistan'daki Orta ve Batı Asya Araştırmaları Kurumu'nca yayımlanmıştır. 1971 yılında kurulmuş olan Kurum'un amacı, Pakistan halkı ile Orta ve Batı Asya halkları arasında ikibin yıldan bu yana süregelen yakın kültürel ve etnik bağlarla ticaret, kültür, dil ve inaç bağlarını gözönünde bulundurarak, Orta ve Batı Asya ile ilgili tarih, felsefe, edebiyat, güzel sanatlar, arkeoloji, kültür, toplumsal ve ekonomik kurumlara ilgili araştırmaları düzenlemek ve geliştirmektir. Kurum'un yayınları arasında, özgün metinler, çeviriler ve monografiler yer almaktadır. Bu kitap, Farsça metinler dizisinde yayımlanmıştır.

Moğol İmparatoru Cihangir Han'ın yaklaşık 1001-2 (1593-94) tarihinde tahta çıkmadan önce derlediği bu eserini, 'Abd ül Gani Mirzoyef yayıma hazırlamış olup, kitapta Sayyed Hosameddin Raşidi' nin bir önsüzü yer almaktadır.

Hâtürât-ı Mutribî, Samarkandî, (ed. 'Abd ül Gani Mirzoyef). Karçi, Institute of Central and West Asian Studies, 1977.

A IV 4036

Orta ve Batı Asya Araştırmaları Kurumu'nun Farsça metinler dizisinde yer alan bu eser, Dr. Mahmud ül Hasan Siddik'in bir giriş yazısıyla, Sayyed Hosamuddin Raşidi'nin önsüzünü kapsamaktadır. Eserin girişinde, M. H. Siddik, Mutribî al-Asam al-Samarkandî'nin, *Târik-i Cahângîrî* adlı eserinin, bir süre, 16 ve 17. yüzyıllarda yazılmış sayısız *Tazkirâ*'lardan yalnızca biri olarak bilindiğini, (yanlış olarak *Târik-i Cahângîrî* olarak adlandırılan) bu *Tazkirâ*'nın bilinen tek nüshasının, Hindistan Ofis Kitaplığı'nda bulunduğunu, eserden, Ethe'nin Katalog'unda (ii, No. 3023) kısaca sözedildiğini, C. A. Storey'nin, *Persian Literature* (C. 1. Böl. 2, s. 814, No. 1118)'da, Ethe'nin yanlışını yinelediğini belirtmekte; daha sonra Rus Akademisyeni Prof. Abdül Gani Mirzoyef'in eserin başlığını, doğru olarak, Mutribî'nin kendisinin (s. 3, 193, 223'te) belirttiği gibi, *Nusha-yi Zêba-yi Cahângîr* olarak okumakla kalmayıp, gerek yukarıda adı geçen eserin, gerekse, Mutribî'nin, *Tazkirat-üş-şu'ara'* adlı eserinin bazı yönlerine ışık tuttuğunu belirtmektedir.

Prof. Mirzoyef, *Nusha-i Zêba*'nın, üç ayrı konuyu kapsadığını, bu nedenle de üç ayrı eserden oluştuğunu öne sürmektedir: ana bölümü oluşturan *Tazkirâ*, *Moğol İmparatoru Cihangir Han'a sunulmak üzere yazılmış, esere, Mutribî'nin kendisi tarafından Nusha-yi Zêba-yi Cahângîr* adı verilmiştir; ikinci bölüm *Hâtîma* (Sonuç) bölümü olup, Mutribî'nin, Cihangir Han'la buluşmalarını ve söyleşilerini kapsar; Prof. Mirzoyef'in bu kitap için önerdiği *Hâtürât ve Mulâkât* başlığı, *Hâtürât-ı Mutribî* olarak kısaltılmıştır. Bu bölümde yirmi dört ayrı olay anlatılmakla birlikte, Moğol tarihine, Moğolların Orta Asyalı kökenlerine, edebî geleneklerine, kültürel değerlerine ağırlık verilmekte; o dönemde yaşam ve topluma ve Moğol Sarayı'nda olup bitenlere de kısaca değinilmektedir. Üçüncü bölümü oluşturan *Tazkirat-üş-şu'ara-yi-Cahângîr*, Cihangir Han'ın tahta çıkmadan önce derlediği, Hindistan, İran ve Maveraünnehir'li seksen bir şairden bazı örnekleri kapsamaktadır.

Sonuç olarak, bu kitabın başlığı olan Hâtrât ile Cahângir'in *Tazkirâ'sı* iki ayrı eseri temsil etmekte olup, Mutribî tarafından *Nusha-yi Z̤eba'*ya eklenmişlerdir.

de CARCARADEC, Marie: *Mural Ceramics in Turkey*. Istanbul, Redhouse Press, 1981. 114 s. 42 res.

A IV 5784

Marie de Carcaradec'in James Conlon tarafından Fransızca aslından İngilizceye çevrilmiş olan Selçuk ve Osmanlı duvar çinilerine ilişkin bu eseri, konuya ilgi duyan ortalama bilgi düzeyindeki okuyucuların da - belki daha çok onların - okuyacakları bir el-kitabı olarak nitelenebilir.

Kitabın birinci bölümünde, seramiğin kökenlerine ilişkin bilgi verilmekte; daha sonraki bölümlerde Selçuklu ve Osmanlı çinileri üstünde durulmaktadır.

Kitabın içindekiler şunlardır: *I. Bölüm:* Kaynaklar (3).- *II. Bölüm:* Selçuk Türkleri (5).- *III. Bölüm:* Selçuk Sanatı (8).- *IV. Bölüm:* Selçuk Seramikleri (10): Teknikler (10).- Harç Tekniği (10).- Seramik Mozaikler (11).- Parlak Kenarlı Seramikler (11).- Kalıplı Kabartmalar (11).- Renkler ve Boyama (12).- Desenler (13).- Rumi ya da Zoomorfik Desenler (14).- Hatayî Desenleri.- Geometrik Desenler (14).- Arabesk (14).- Kaligrafi (14).- Atelyeler (16).- *V. Bölüm:* Selçuk Anıtları (17).- Konya (17).-Kayseri (23).-Sivas (24).- Tokat (27).- Amasya (27).- Malatya (28).- Akşehir (30).- Çay (32).- Afyon (33).- Ankara (34).- *VI. Bölüm:* Beylikler Döneminde Seramik (36).- Birgi (37).-Karaman (38).- Kâzım Karabekir (39).- *VII. Bölüm:* Osmanlı Türkleri (40).- *VIII. Bölüm:* Osmanlı Sanatı (42).- *IX. Bölüm:* Osmanlı Seramikleri (43).- Motifler (43).- Hatayî Motifleri (44).- Rumi Motifleri (44).- Hayvan Motifleri (44).- Geometrik Desenler (45).- Kaligrafi (45).- Gerçekçi Çiçek Motifleri (45).- Kompozisyon (47).- Atelyeler (48).- *X. Bölüm:* Osmanlı Anıtları (52).- 15. Yüzyılda Osmanlı Beyliği (52).- Bursa (52).- Edirne (60).- İstanbul (62).- Osmanlı İmparatorluğu (1500-1550) (64).- İstanbul (64).- Geçiş Dönemi (1550-1560) (65).- İstanbul (68).- Edirne (76).- Bursa (78).- Adana (78).- Manisa (79).- Gerileme: 17 - 19. Yüzyıllar (79).- 17 Yüzyıl (79).- İstanbul (81).- 18 ve 19 Yüzyıllar (85).- *XI. Bölüm* Seramiğin Dönem ve Kökeni Nasıl Belirlenir (87).- Dönemlere Göre Türk Çinileri (Şema) (88).- Sözlük (98).- Fotoğraflar (100 ve 101 sayfalar arasında).- Fotoğrafların Açıklaması (101).- Resimler (105).- Resimlerin Açıklaması (112).- Haritalar (115).- Türkiye (115).- İstanbul (116).- Açıklama (117).- Kaynakça (118).- Dizin (120).

Jubilee Volume of the Oriental Collection (Ed. Eva Apor). Budapeşte, Macar Bilimler Akademisi, 1978. 224 s.

A-IV/3334

Bu kitap, Oriental Collection of the Hungarian Academy of Sciences (Macar Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Koleksiyonu)'nun kuruluşunun 25. yılı dolayısıyla hazırlanmıştır. Aralarında dünyaca ünlü doğubilimcilerin de bulunduğu, çeşitli ülkelerden onsekiz bilim adamının incelemelerinden oluşmaktadır. Bunların onikisi İngilizce, biri Rusça, üçü Fransızca, ikisi Almancadır.

Kitap şu yazılardan oluşmaktadır: L. LIGETI: La bibliothèque de l'Académie et les études orientales (7).- N. AYZENŞTAYN (Moskva): O jiznennoy kontsepsii Djelyak'eddina Rumi (Po materialam "jitiy" Ahmeda zilyaki) (23). É. APOR: Sándor Kégi's Bequest and the Persian Manuscripts in the Oriental Collection (35).- L. BESE: On the Mongolian and Manchu Collections in the Library of the Hungarian Academy of Sciences (43).- I. ECSEDY: Historical Time and Mythical History in Ancient China (61).- A. FODOR:

The Use of Psalms in Jewish and Christian Arabic Magic (67).- J. HARMATTA: Sir Aurel Stein and the Date of the Sogdian "Ancient Letters" (73).- G. HAZAI: "Tarîh-i Ungurus" - eine Handschrift aus der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (89).- A. HORVÁTH: Turkish Manuscripts in the Oriental Collection of the Library of the Hungarian Academy of Sciences (95).- T. IVÁNYI: On the Linguistic Methods of I. Goldziher (105).- L. KÁKOSY: Zeus - Amun (111).- ZS. KAKUK: Ignác Kunos' Nachlass in der Orientalischen Sammlung der Bibliothek der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (115).- G. KARA: De l'oniromancie mongole (127).- L. LÓRINCZ: Heracles in Mongolia? (151).- A. RÓNA-TAS: An Unpublished Chuvash Wordlist in the Library of the Hungarian Academy of Sciences (159).- A. SCHEIBER: The Kaufmann-Genizah: Its Importance for the World of Scholarship (175).- G.E. WEIL (Nancy): Un fragment de la Massorah Magna du Targum du Pentateuque dans la collections D. Kaufmann da Budapest (Ms. K. G. 592 B. M6) (189).- Gy. VOJTILLA: Sir Aurel Stein's Kashmirian Māhātmya Collection in the Library of the Hungarian Academy of Sciences (215).

REVAULT, Jacques: *L'Abitation Tunisoise, Pierre, Marbre et Fer dans la Construction et le Décor*. Paris. Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1978. 317 s. 154 resim.

B/8244

Tunus Tarihinin Arap, Berberî, Türk gibi çeşitli dönemlerinde yapılmış evleri konu edinen, bu büyük boyutlu, büyük oylumlu kitap, birçok resim ve fotoğraflarla donatılmış bulunmaktadır.

Kitabın giriş bölümünde, Tunus kenti, konumu, Tunus'un tarihçesi, yapı teknikleriyle ilgili bilgiler verilmekte; daha sonra, taş ve mermer yapılar, bunların süsleri, demir işçiliği konuları, geniş ve yer yer ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır.

Kitabın içindekiler şunlardır: ÖNSÖZ (11).- GİRİŞ (13).- Tunus, Kent, Kenar Mahalleleri ve Dolayları (15).- Tarihçe (17).- Hafşiler yönetiminde Tunus (XIII-XVI. yy.)- Türklerin Egemenliği (XVI. yy.)- Muradı Beyleri (XVII. yy.)- Hüseyinî Beyleri (XVIII-XIX. yy.)- *Yapı ve süsleme tekniklerinin kökeni ve evrimi* (25).- Roma ve Bizans dönemlerinde yapı-Bizans teknikleri - Müslüman mimarisi ve Frikya teknikleri - Ağlabî dönemi, IX. yy.- Fatimî ve Senhâcî dönemi, X - XII. yy.- Muvahhidî-Hafşî dönemi, XII - XIV. yy.- Taş ve mermer süsleme (IX - XV. yy.)- Bizans sanatının etkisi - Ağlebîler zamanında yontu süslemeler (IX. yy.)- Fatimî ve Zirî süslemeleri (X - XII. yy.)- Hafşiler zamanında süsleme (XII - XVI. yy.)- YAPI (45)- Bir yapı taslağının hazırlanması - Malzeme - İşgücü - İşin başlaması - Temeller, sarnıç, mahzen (*dâmûs*), duvarlar - Zemin kat, tonozlar, kemerler - teraslar - Damlar - Kat - Siva ve ağartma - Ev ve eklentilerin süslenmesi - Avlu (*Wüst el-dâr*)- Duvarlar, kaplamalar ve efriz - Seramik - Alçıdan yontulmuş süs eşyası - Tonoz ve tavanlar - Tonoz süslemeleri - Tavan süslemeleri - Taş ve mermer - Kapı, pencere, sarnıç ve kuyu çerçeveleri- Tahta. Kapılar, kepenkler, taşınmaz eşya - Yapının tamamlanması - Yeni konağın açılışı - TAŞ VE MERMER (77)- Taş ve mermer kesici-yontucuları (*nakkâşa*)- İş yeri - *Sük al-nakkâşa* (Nakkaşlar loncası). Kökeni - Nakkaşlar loncası ve nakkaşların zanaat bakımından örgütlenmeleri - Malzeme - Taş ocakları (*makta*) - Kireçtaşı (*keddâl*) - Mermer (*rkhâm*) - Malzemenin ismarlanması ve taşınması - Malzemenin hazırlanması - Araç-gereç - Kesme ve yontma atelyeleri - Nakkaşların töreleri.- *Ev yapımında taş ve mermer* (91).- Dış - İç - Dış yüz.- *Kapılar* (92).- *Sağda yeralan kapılar* (92).- *Medine'nin (kentin) merkezi* (97)- *Dâr Rassâ a kapısı* (Tamis sokağı)- *Dâr Sayadı ve Dâr*

Denuhi kapıları (Kasba sokağı, Bu Haşım Çıkmazı).- Kuzey Kesim (99).- Dâr Muhammed Kasım (Dâr Celd sokağı) ve Dâr El-Maharsi (Obscurité sokağı) kapıları - Dâr Hamadi Şerif (Dâr Celd sokağı) ve Dâr El-Guizani (Paşa sokağı) kapıları.- Güney Kesim (101).- Cama Cdid (Teinturiers sokağı) kapısı.- *Kemerin gerisinde sağda yeralan kapılar* (101) - XV. yüzyıl (101) - XVI - XVIII. yüzyıllar (103) - Dâr Osman kapısı - Dâr El-Hedri kapısı - Dar Bel-Hassen kapısı - Dâr Kassâ a (ya da Dâr Hira) kapısı (Sidi Zahmul sokağı) - Dâr Ben Salem kapısı (Ben Salem Çıkmazı).- Kuzey Kesim (110) - Dâr Romdane Bey kapısı (Bir el-Hacar sokağı) - *Baskı kemerler altında yeralan kapılar* (XVII. yy.) (114) - Medine'nin Kuzey Kesimi (114) - Dâr Ibn, Arafa kapısı (Aşur) - Dâr Devletli kapısı (Ben Necma sokağı) - Sada Acula sokağındaki kapılar - Dâr Ben Mahcub kapısı - Dâr Gagguh kapısı.- Medine'nin merkezi (120) - Dâr Haznedar ve Dâr el-Ayari kapıları (Kasba sokağı, Cnun Çıkmazı) - Dâr Molluli kapısı (Kasba sokağı, Bu Haşım Çıkmazı) - Dâr Zaha kapısı (Kasba sokağı).- Medine'nin Güney Kesimi (123) - Juges sokağındaki kapılar - Dâr Stamerad kapısı - Dâr Zarruk kapısı.- *Bombeli Kemerli kapılar (mahzenlerde)* (126) - Güney Kesim (126) - Dâr El-Hedri kapısı (Trésor sokağı) - Dâr Stamerad kapısı (Juges sokağı) - Dâr El-Hadi Şahid kapısı (En-Nayyar sokağı).- *Kırık kemerlerin gerisinde yeralan kapılar* (130) - Kırık kemerler altında yeralan kapılar (eklentiler) - Kırık kemerler altında yeralan kapılar (evler) - Kırık kemerler altında yeralan kapıların kökeni.- XVII. yüzyıl (132) - Fransız Birliği kapısı (Doğu Mahallesi) - Dâr Cemilu kapısı (El-Metire sokağı, Güney Mahallesi) - 2. Dâr Romdane Bey kapısı (Ben Necma sokağı, Kuzey Mahallesi) - Dâr Şahid kapısı (Sidi Ben Aruz sokağı, Kuzey Mahallesi) - Dâr El-Asfuri kapısı (Tamis sokağı, Medine'nin merkezi).- XVIII - XIX. yüzyıllar (137).- *Hüseynî kapılarının evrimi* (137) - Güney Mahalleleri (138) - Dâr Osman'ın ek kapısı (El-Mbza 'a sokağı) - Dâr Muhammed Celluli kapısı (Sidi Et-Tinci sokağı) - Dâr Celluli kapısı (Riche sokağı) - Dâr Baş-Hamba kapısı (Baş-Hamba sokağı) - Dâr El-Messa 'udi kapısı (Abba sokağı) - Dâr Lakua kapısı (Sidi Es-Surdu sokağı) - Dâr Lakua kapıları (Endülüs sokağı) - Dâr Ben Abd-Allah kapısı (Ben Abd-Allah sokağı).- Kuzey Mahalleleri (145) - Dâr Bayram es-Sellami kapısı (Montaigne sokağı ve Divan sokağı) - Dâr Lakua kapısı (Sidi Ben 'Arus sokağı) - Dâr El-Monastiri kapısı (El-Monastiri sokağı).- Güneydeki Kenar Mahalle (148) - Dâr Zauş'un *driba* kapısı (Sidi El-Muahid sokağı).- *Kemerleştirilmiş (İtalyan usulü) kapılar* (150) - Dâr El-Marabet kapısı (Sidi Ben 'Arus sokağı) - Dâr Şerif kapısı (Sidi Maviya sokağı).- *Sütun ve destekler (dış)* (152) - *Sâbât Sütunları* - Köşeleri süslenmiş sütunlar (kapı ve duvar) - Destekler - Tonoz destekleri - Cumba destekleri.- *İç düzenleme (taş ve mermer)* (157).- Giriş koridoru (161).- XV - XVII. yüzyıllar (163) - Dâr Osman'ın girişi (El-Mbaza 'a sokağı) - Dâr Zarruk'un girişi (juges sokağı) - Dâr El-Haddâd'ın girişi (Çıkmaz sokak ve Tobciya) - Dâr Romdâne Bey'in girişi (Bir el-Hacar sokağı).- XVIII - XIX. yüzyıllar (170) - Dâr Cellülü'nin girişi (Riche sokağı) - Dâr Zarruk'un girişi (Juges sokağı) - Dâr Ben Abd-Allah'ın girişi (Ben Abd-Allah sokağı) - Dâr El-Monastiri'nin girişi (El-Monastiri sokağı).- İç avlu (175).- XVI - XVIII. yüzyıllar (177) - *İç yüzleri oyuk olan avlular (ya da dip kısımları düz olan nişler)* (178) - Tabanın döşenmesi - Dâr Riyâhi avlusu (Sidi Bu Hrisan, Chanteur Çıkmazı) - Dâr Şavuş avlusu (Torbet el-Bey sokağı, Saint çıkmazı) - Dâr Rassâ a avlusu (Tamis sokağı) - Dâr Bu Zaine avlusu (El-Aryan sokağı) - Dâr Denmünî avlusu (Kasba sokağı, Bu Haşım çıkmazı).- *Dip kısımları düz olan nişler ve yüksek galeriler (ya da localar) (gannârîye)* (183) - Dâr Koct el-Hil avlusu (Trésor sokağı) - Dâr Mazhud avlusu (Sük el-Blat sokağı) - Dâr el-Ayari avlusu (Kasba sokağı, Cnun çıkmazı).- *Revaklı (loca (gannârîye) sız) avlular* (187) - Revaklı Dâr Temimi avlusu (Sük el-Blat sokağı) - İki revaklı Dâr Bayram Türkî avlusu (Sidi 'Ali 'Azuz) - İki revaklı Dâr Romdâne Bey avlusu (Bir el-Hacar sokağı) - Üç revaklı Dâr Devletli avlusu (Sidi Ben 'Arus sokağı, Driba çıkmazı).- *Alçak ve yüksek*

galeriler (gannârîye) (196) - Dâr Belma avlusu (Sidi Bu Hrissan sokağı) - Dâr Osman avlusu (El-Mbazâ 'a sokağı) - Dâr el-Mrâbet avlusu (Sidi Ben 'Arus sokağı) - Dâr El-Hedri avlusu (Trésor sokağı).- XVIII - XIX. yüzyıllar (210) - *Bölümler* (213) - XVI - XVII. yüzyıllar (214) - Dâr Osman'ın bölümleri - Dâr el-Mrâbet'in bölümleri - Dâr el-Haddâd'ın bölümleri.- Dâr Lamine Şahid (ya da Dâr Hamuda Paşa)'ın bölümleri.- XVIII - XIX. yüzyıllar (223).- *Eklentiler Wüst al-dwîriya* - Dâr Romdâne Bey'in dwîriya ve hamam'ı - Dâr Koct el-Hil'in mahzenleri - *Mahzen* - Dâr el-Mrâbet'in Mahzen'i. TAŞ VE MERMER SÜSLEMELERİ (231).- Süsleme öğeleri (233).- Hafsi dönemi. XIII - XVI. yüzyıllar (233).- Hafsi Sütun başlıkları - İspanyol - Mağribi sütun başlıkları.- Türk ve Muradi dönemi.- XVI - XVII. yüzyıllar (238) - Türk sütun başlıkları.- Hüseyini dönemi. XVIII - XIX. yüzyıllar (239).- *Kapıların duvar ayakları* (241).- İlk dekoratif motifler.- Hafsi dönemi.- Türk dönemi.- *Taş ve mermer süslerin kökeni* (242).- *Yontulmuş süsler* (246).- Türk ve Muradi dönemi - Dâr Bayram Turki'nin iç süslemeleri.- *Giriş kapılarının dış süsleri (XV - XVII. yüzyıllar)* (249).- Dâr Dennûni kapısı (Bu Haşim çıkmazı) - Dâr el-Ayâri (Cnun çıkmazı) - Dâr Hamâdi Şerif'in kapıları (Dâr Celd kapısı) - Hamuda Paşa Camii ve bazı Muradi evlerinin kapıları - Hamuda Paşa'nın anıtkabrinin yontulmuş süslemeleri - El-Fellâri'nin anıtkabri (XVII. yy.) - Kakma süslemeler (XVI - XVII. yy.) (226) - Mid'at es-Sultan (XV. yy.) - Sidi Kasım el-Callizi Zaviyesi (XV. yy.) - Dey Osman Sarayı (XVI - XVII. yy.) Dâr Bu Zeyn (XVI - XVII. yy.) - *Kemer altındaki kakma süslemeli kapılar* (XVII. yy.) (271).- *Dinsel ve laik anıtlarda mermer ve taş kakmalar* (XVII. yy.) - (271).- *Mermer ve taşa oyulmuş süslemeler* (XVIII - XIX. yy) - Jama Cdîd kapısı (XVIII. yy. başlangıcı) (273).- XIX. yüzyılın ilk yarısı (278).- Kuzey Kesim (280).- DEMİRCİLİK (285).- Demirciler çarşısı - Demirciler (*Haddâda al-kahâla*) Çilingirler çarşısı - Demircilerin töreleri - Demir ve kömür.- *Kapıların çivilikle süslenmesi* (293).- Çivi süslemeleri - Dâr El-Messa üdi'nin kapısı (Silo sokağı) - Dâr Sidi El-Beşir'in kapısı (Silo sokağı) - Dâr Lasram'ın kapısı (Paşa sokağı) - Dâr Lahua kapısı (Endülüs sokağı).- Parmaklıklar (300).- SONUÇ (305).- KAYNAKÇA (308).- RESİMLERİN LİSTESİ (310).

ŞADAN KARADENİZ